

מאורות השבת

ראש השנה

עורך: הרב סתיו א.

מאור הדרשה | מאור המנורה | מאור ההלכה

מאור הדרשה

יום הדין!

משנה: בראש השנה כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון.

שואלת הגמרא מה זה בני מרון? ומביאה שלוש דעות:

"כבני אימרנא" - כמו כבשים. כשעושים מעשר בהמה, מכניסים את כל הבהמות לדיר ועושים פתח שרק אחד יוכל לעבור. ומעבירים אחד-אחד עד שמגיע העשירי, ואותו מסמנים.

כך גם בראש השנה כולם עוברים לפניו אחד-אחד.

"כמעלות של בית מרון" - זה היה מעבר צר, ומשני צדדיו הייתה פעורה תהום. אם היתה מגיעה שיירה משני צידי המעבר, אי אפשר היה לעבור ביחד, אלא היו חייבים לעבור אחד-אחד.

כך גם בראש השנה כולם עוברים אחד-אחד.

"כחילות של בית דוד" - לפני שיצאו החיילים של דוד המלך למלחמה, היו סופרים אותם, והם היו עוברים אחד-אחד.

המשך בעמוד 2

מאור המנורה

מנורת המאור פרק רצד

הולך וחזק מאוד. וכששמע השופר, נזכור יום מתן תורה, ותבוא בליבנו יראת הקב"ה, ונשתדל לעשות מצוותיו כאשר ציוונו, ונחזור בתשובה.

הרביעי, שנזכור דברי הנביאים, שנמשלו דבריהם לנו כתקיעת שופר, שנאמר (יחזקאל ל"ג, ד') ושמע השומע את קול השופר ולא נזהר ותבוא חרב ותקחהו, דמו בראשו יהיה. וכשנזכור זה, הנזהר לו, מילט ביתו וכל אשר לו.

החמישי, שנזכור חורבן בית המקדש, שהיה בקולות ושופרות ותרועות מלחמות האויבים, שנאמר (ירמיה ד', י"ט) כי קול שופר שמעת נפשי תרועת מלחמה. ובשמענו קול השופר, נתפלל אל השם, ונתחנן לו שיושיענו מיד אויבנו, ויקרב ויבנה בית המקדש שהחריבוהו אויבינו בעוונותינו, כאשר הבטיחנו על ידי עבדיו הנביאים.

השישי, שנזכור עקידת יצחק אבינו, שמסר עצמו למיתה, על כבוד קונו להשלים רצונו. ואביו אשר היה אוהבו כנפשו, היה חפץ לקיים דבריו של הקב"ה. לולי שחמל הקב"ה על האב ועל הבן, והראה לו האיל שנברא עם האדם, ועשאו עולה תחתיו, ונחשב כאילו הקריב בנו עולה תמימה. ואנחנו, אם נלך בדרכיו, ירחם עלינו בוראנו, ויזכור לנו צדקתו. כמו שאמרו (ר"ה טז), אמר הקב"ה, תקעו לפני בשופר של איל, כדי שאזכור לכם עקידת יצחק בן אברהם, ואקבל תשובתכם, ואצילכם מיד אויביכם ושוטניכם.

השביעי, כששמע קול השופר, נירא ונפחד מקולו ותרועתו, שכך הוא מנהגו וטבעו. ועל כן, נכנע לפני יוצרנו, כמו שנאמר (עמוס ג', ו') אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו. ולפיכך יאמרו כל איש לרעהו בשמעם את קול השופר, למה תקעו היום מימים? ויאמר להם, על

ימי התשובה - בבוא יום הדין

המצוות, יש להם סגולות רבות שהם מועילות לגוף ולנפש. ועל כן, ברצות הקב"ה לזכות את ישראל אשר בחר בהם מכל האומות, הרבה להם תורה ומצוות לתועלתם. גם במצות תקיעה זו של ראש השנה, יש בה כמה כוונות, אשר כולם הם אורח חיים למעלה למשכיל (משלי ט"ו, כ"ד), והם נכללים בעשרה דברים.

הראשון - יום המלכת הקב"ה, כי בעצם היום הזה, תחילת היצירה מהאדם, שהייתה בו כוונת בריאת זה העולם השפל. ובו ביום, מלך הקב"ה על בריות העולם הזה, שיצא מן הכוח אל הפועל. ומנהג ידוע, כי ביום שימלוך מלך בשר ודם, יתקבצו עבדיו ויתקעו בשופרות לפניו לפרסם הדבר, ויאמרו יחי אדוננו המלך. וכדאי הוא מלך מלכי המלכים הקב"ה, אשר מלכותו קדמה לעמו, והיה למלך על כל הארץ לעולם, שיעשו כן בתחילת מלכותו שמלך על כל העולם, וכן ביום הזה בכל שנה, כיון שמלכותו יהי תמיד בלי הפסק. וכן אמר המשורר, (תהלים צ"ה, ו') בחצוצרות וקול שופר הריעו לפני המלך ה'.

השני - ימי תשובה, הימים האלה, הם הראויים לקבל השבים. וציוותה תורה לתקוע שופר, להכריז, הרוצה לשוב, ישוב. ואם לא ישוב, דמו בראשו! ולא יתכן להיות התראה גדולה מזאת. וכן מצוות המלך המצווה להכריז בכל גזירה שירצה, כדי שיתרה לבני אדם שלא יעברו על מצוותו, והעובר עליה הרי זה חייב. וכן כשרוצה למחול לחוטאים ומצווה להכריז, כל אשר יבוא לזמן פלוני וישוב לעבודת המלך יכופר עוונו, ואם לאו אשמו עליו. כך הוא זה.

השלישי, שנזכור תקיעת השופר ביום מעמד הר סיני, שנאמר (שמות י"ט, ט) ויהי קול השופר

המשך בעמוד 4

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

לעילוי נשמת רבי שמריהו יוסף חיים בן רבי יעקב ישראל זללה"ה

מאור הדרשה המשך מעמוד 1

לילה אחד הוא שמע את ההורים שלו מדברים שחבל על הכסף שהם משקיעים במלמד הפרטי ושהם מחליטים לשלוח אותו להיות שוליה של נגר.

לפחות הוא יהיה יהודי טוב, בעל מקצוע.

הוא התחנן על נפשו שיאפשרו לו עוד הזדמנות אחת ויתנו לו ללמוד.

סיים רבי נפתלי צבי יהודה ואמר: "הייתי יכול להיות יהודי טוב שמניח כל יום תפילין, כל בוקר שם חצי שקל ב'ויברך דוד' ומתפרנס בכבוד.

אבל כשהייתי מגיע למעלה, היו מכניסים אותי לגיהנום לנצח נצחים!!!

'איפה 'העמק דבר'?!' היו שואלים אותי, 'איפה כל החיבורים שהיית צריך לחבר?!' הייתי יהודי טוב, 'אבל נתנו לך כלים כאלו שהיית צריך להיות גדול הדור!!!' היו צווחים."

ידונו את האדם בשמיים לפי המדרגה שלו- מעלות של בית מרון. והשלב השלישי של המשפט הוא כחיילות בית דוד.

אם חייל פשוט מסרב פקודה באמצע המלחמה, מה יהיה עונשו? כנראה ישפטו אותו וישימו אותו בכלא לשנתיים. בסך הכל חייל פשוט.

אבל אם מפקד פלוגה ימרוד? אם מפקד גדוד? רמטכ"ל? מה אז? ככל שהדרגה תהיה גבוהה יותר, כך העונש יהיה חמור... מדוע? חייל פשוט גורם לרפיון אצל חבריו, אבל לא עד כדי כך.

אבל אם מפקד גדוד בורח באמצע המלחמה, כל הגדוד הלך. אם הרמטכ"ל בורח, אפשר לסגור את הצבא- ההשפעה עצומה!

ראיתם פעם שכשמגיעים ל'אשרי- ובא לציון', שאחרי עמידה של שחרית מישהו התחיל לקפל את התפילין? מה קרה מיד אחר כך? עוד שלושה אנשים נזכרו שגם הם צריכים לקפל את התפילין.

האדם הוא יצור חברתי והוא משפיע ומושפע מהסביבה שלו. לא דומה אדם שעשה עבירה בסתר לזימרי בן סלוא...

בראש השנה האדם נידון על מעשיו לפי ההשפעה שהייתה לאותם המעשים.

וכמו כן לטובה. אדם שלומד- נהדר! אבל אדם שלומד בקול רם ומצליח לעורר את חבריו ללמוד איתו- שכרו עצום!

זהו. זה המשפט- "כי לא יצדק לפניך כל חי", אין לנו סיכוי.

יש רק שלושה נתיבי מילוט, מסלולים עוקפים

ותשובה ותפילה וצדקה מעבירים את רוע הגזירה.

(אוצר הדרשות)

גם כאן הכוונה היא שבראש השנה, כולם עוברים אחד- אחד. ותמוה.. אם רוצים להגיד שבראש השנה כל באי עולם עוברים לפני הקב"ה אחד- אחד, למה הגמרא צריכה לעטוף את זה בשלוש עטיפות שונות?!

אומר רב חיים מוולוז'ין: רוצים לספר לנו מה מתרחש בראש השנה, רוצים להמחיש לנו איך נראה המשפט ביום הדין!

הדבר הראשון שבודקים זה את הדיבור של האדם- 'אימרנא'.

הדיבור זה האדם, זה מה שמייחד אותו בבריאה- 'רוח ממללא'.

כתוב בעמוס (ד, ג) "יוצר הרים ובורא רוח, ומגיד לאדם מה שחוו".

מה זה "מגיד לאדם מה שחוו"- אפילו שיחה קלה יזכירו לו לאדם ביום הדין. כל התמליל של כל מה שהוא הוציא מהפה, אפילו השטויות, הכל יובא לפני בית הדין...

ויש להבין, מה הקשר בין הסיפא לרישא של הפסוק?

"יוצר הרים ובורא רוח", מדבר על הבריאה, מה הקשר עכשיו להמשך הפסוק "ומגיד לאדם מה שחוו" שמדבר על יום הדין?!

אומר הבן איש חי: למה יש הרים בעולם? לא היה עדיף שכל העולם היה שטוח, לא היו צריכים להתאמץ כל כך קשה לעלות לירושלים, גם רכבים לא היו מאבדים את הבלמים בירידות...

למה? משום שיש רוחות בעולם! רוח יכולה להיות מסוכנת מאוד עד כדי קטלנית. בניו יורק כשיש רוחות הוריקן וטורנדו, מפנים חמישה מיליון אנשים מהבתים שלהם, משום שניו יורק נמצאת על שפת האוקיינוס, ואין לה הרים מסביב שישמרו עליה מן הרוחות העזות. התוצאות הרסניות, הכל עף, אפילו בניינים!

אם כן, למה בישראל אין הוריקן? כי כל איזור ים התיכון מוקף בהרים שבולמים את הרוח הזו. לכן הקב"ה ברא את ההרים.

נו, אז לא הרים ולא רוח! למה בכלל צריך את הרוח הזו?!

משום "מגיד לאדם מה שחוו".

אדם חושב שהוא יכול לדבר חופשי, והפה שלו יורה כמו M-16, וכשאומרים לו שהוא יכול להרוס, לא בניינים, אלא עולמות!!!

הוא אומר "מה כבר עשיתי? בסך הכל דיברתי, רק רוח..."

אז אומרים לו: בוא ותראה מה שרוח יכולה לעשות...

עד כאן החלק הראשון של המשפט- 'אימרנא'.

החלק השני הוא 'מעלות בית מרון'- אין משפט שווה לכולם...

כל אחד נידון לפי המעלה שלו, ולפי היתרונות והכלים שניתנו לו.

יש אדם חכם ויש טיפש, יש עשיר ויש עני, כל אחד יבוא למשפט לפי מה שציפו ממנו והוא קיבל בשביל לעבוד את הבורא יתברך!

כשהנצי"ב הוציא לאור את חיבורו 'העמק דבר', הוא עשה מסיבה יוצאת מן הרגיל. וכששאלו אותו על מה ולמה השמחה היתרה?

הוא סיפר שכשהוא היה ילד, הוא היה שובב, ולא רצה ללמוד.

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

לעילוי נשמות
שלום בן אפרים

לעילוי נשמות
שמעון בן דוד

לעילוי נשמות
ניסים בן פנחס

לעילוי נשמות
אורייתת ניסים עמרם

לעילוי נשמות
משה בן חסן יעקב

לעילוי נשמות
יהונתן בן משה

מאור
הנשמה

ב לאחר תפילת העמידה, אומרים כל הציבור יחד יום השישי בקו"ר. ואומר הש"ץ ברכה אחת מעין שבע. ותיקנו לאומרה, משום סכנת המזיקין שבת כנסיות שלהם היו בשדות ולצורך המתאחרים שסיימו תפילתן היה הש"ץ מאריך. ואף שבת כנסיות שלנו אינם בשדות, וממילא לא שייך טעם תקנתה שהוא מפני סכנת המתאחרים, אעפ"כ אנו אומרים אותה, משום דקיי"ל אע"פ שבטל הטעם, לא בטלה התקנה משום דהואיל והתקנה הותקנה. וכך הן כל תקנות חכמים, דאע"פ שבטל טעם התקנה, היא נשארה קיימת (שו"ע ס"ז ושת"ז סק"ז):

ג מנהגינו פשוט שבכל בתי אבלים וחתנים אין אומרים ברכה מעין שבע, (שו"ע ס"י ושת"ז ומהרי"ץ), ולפי שהבאים להתפלל בבתי חתנים ואבלים, לגמול חסד עם החתן או עם האבל, ממהרים לבוא ואינם מאחרים. ועוד, דמעיקרא לא נתקנה ברכה זו אלא בבית הכנסת שבשדות, שהיו הכל באים שם, משא"כ היום שהכל בעיר, ולא בטלה תקנה וכדלעיל (שו"ת מהרלב"ח סימן קכב, וס"ל ס"י ד"ה דליכא). ואף בשאר שבתות החודש שמתפללים בבתי אבלים, אין אומרים אותה, שאין מניעת אמירתה מדיני אבילות. מיהו יש שכתבו לאומרה בכל מקום (מהרח"כ). ולמעשה במקומות שלא נהגו לאמרה יש למחות ביד הנוהגים לאמרה, משום דהוי ספק ברכה לבטלה. ומ"מ חלילה לעשות מחלוקת על זה. שהרי יש סוברים שצריך לומר אותה בכל מקום (ז"ר סק"כ). ודוקא בתי אבלים או חתנים אבל אבלים או חתנים שהגיעו לבית הכנסת להתפלל עם הציבור, פשוט שמברכים, כיון שבאים שם אנשים נוספים. וכן המנהג פשוט:

ד אותם שמתפללים לפרקים בלי קביעות במניין בבית, אין אומרים שם ברכה מעין שבע. והטעם, לפי שבזמנינו לא היינו צריכים לומר ברכה זו אפילו בביהכ"נ קבוע, לפי שבת כנסיות שלנו אינם בשדות, וממילא לא שייך טעם תקנתה שהוא מפני סכנת המתאחרים. אלא שאעפ"כ אנו אומרים אותה, משום דקיי"ל אע"פ שבטל הטעם, לא בטלה התקנה. וזה לא שייך אלא בביהכ"נ, משום דמעיקרא לא תיקנו ברכה זו אלא בביהכ"נ, לפי ששם היתה סכנה למתאחרים. אבל מניין קבוע לכל השנה בבית אחד מהם, או בבית זקן וכיו"ב, אפילו רק לליל שבת, יש לומר שם ברכה מעין שבע. וכן אם קובעים מקום לתקופת זמן מסוים, כמו בירידים, שבאים אנשים למכור סחורתם לתקופה, ומפורסם לעם שמתפללים שם, אפילו על ליל שבת, וכ"ש אם מתפללים שם כל התפילות, מיד בשבת הראשונה אומרים שם ברכה מעין שבע. דכיון שקובעים להתפלל שם, יש לחוש למתאחרים הרגילים לבוא שמה. אבל אם אין קובעים להתפלל שם, אין לחוש למתאחרים הרגילים לבוא. דכיון שאין רגילים לבוא ואין אותו מקום מפורסם, מי יבוא שם מהמתאחרים (שת"ז סק"כ ומהרי"ץ. ועין ז"ר סק"כ):

ה וכעת בשנת ה'תש"פ נתפשטה בעוה"ר מגיפה בכל העולם, ומחמת סכנת ההידבקות נסגרו כל בתי כנסיות, ורוב המתפללים הקבועים מתפללים ברחבה של ביהכ"נ המוקפת גדר. ונראה דלכו"ע נחשבת רחבה זו כביהכ"נ, וצריך לומר שם ברכה מעין שבע. ובפרט שהרבה פעמים בזמנים הרגילים, המתאחרים מתפללים שם מנחה וכיוצא"ב. ואפילו ביהכ"נ שאין לו רחבה, והציבור מתפללים ברחוב, צריכים לומר שם ברכה מעין שבע. ואפילו אם מתפללי ביהכ"נ מתחלקים לליל שבת לשני מנינים ברחבה, או שחילקו עצמם ומתפללים בחצרות הבתים שלהם, שניהם צריכים לומר ברכה מעין שבע. והטעם לכל זה, כיון שזהו ציבור ביהכ"נ הקבוע, ומה לי אם מתפללים בביהכ"נ או מחוצה לו. ואפילו מקומות שציבור המתפללים הקבוע התפזר, וכל אחד מתפלל בסמוך לביתו במנינים שבחצרות הבתים, ואינם ממתפללי בית הכנסת אחד אלא מכמה בתי כנסיות, יש לומר שיאמרו ברכה מעין שבע, דכיון שעשו את החצר מקום קבוע להתפלל, ומפורסם לעם שמתפללים שם בזמן המגיפה עד יעבור זעם, איכא טעמא דמתאחרים. אבל מה שנתחדש בכמה מקומות בזמן המגיפה, להצטרף למניין דרך מרפסות הבתים, לכו"ע לא מהני, ואינם רשאים לומר ברכה מעין שבע (ז"ר סק"כ):

ו מנהגינו שאין ברכה מעין שבע תלויה בס"ת, אלא אפילו במקום שאין שם ס"ת, אם רגילים להתפלל שם כפי התנאים האמורים לעיל, צריך לומר שם ברכה מעין שבע (מהרי"ץ וז"ר סק"כ):

מאור הפרשה המשך מעמוד 1

העשירי, כדי שזכור יום תחיית המתים, אשר המשיל אותו הנביא באותם שיקומו לחיים שיתקע להם שופר, ויתקבצו כולם בשמוע העם את קול השופר, שנאמר (שם י"ח, ג') כל יושבי תבל ושוכני ארץ, כנשוא נס הרים תראו וכתקוע שופר תשמעו. יושבי תבל, אלו ישראל שבגלות. ושוכני ארץ, אלו המתים, וכן הוא אומר (שם כ"ו, י"ט) הקיצו ורננו שוכני עפר.

על כן, אנחנו חייבים לשום הדברים האלו על ליבנו, ולכוון במצוות שופר ולהיות זהירים בו, כאשר ציוותה תורה, להרבות שכרנו, כדכתיב (דברים ו', כ"ד) ויצונו ה' לעשות את כל החוקים האלה (וגו') לטוב לנו כל הימים. ומכל מקום למדנו, שלא היתה כוונת התורה בשמיעה לבד, אלא להזהיר על התשובה. וכן מצינו במדרש (ויקרא רבה פכ"ט ו'), (ויקרא כ"ג, כ"ד) בחודש השביעי באחד לחודש מקרא קודש יהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו, יום תרועה יהיה לכם. רבי ברכיה פתח, (תהלים) תקעו בחודש שופר וכו' בחודש, חדשו עצמכם. שופר, שפרו מעשיכם. אמר הקב"ה לישראל, אם שיפרתם את מעשיכם לפני, הריני נעשה לכם כשופר. מה שופר זה, מנניס בזה ומוציא בזה. אף אני עומד מכסא דין ויושב בכסא רחמים, ומרחם עליכם. והכל תלוי בתשובתנו, וירחמו עלינו מהשמיים.

דבר זה וזה. וכן כתב הרמב"ם (הל' תשובה פ"ג, ה"ד), אע"פ שתקיעת השופר בראש השנה גזירת הכתוב, רמז יש בו. כלומר, ישנים עורו מתרדמתכם, וחפשו מעשיכם וזכרו בוראכם, וחזרו בתשובה! ואל תהיו מן השוכחים את האמת בהבלי הזמן, ושוגים כל שנותם בהבל וריק אשר לא יועיל ולא יציל. הביטו לנפשותיכם, והטיבו דרכיכם ומעלליכם! ויעזבו כל אחד מכם דרכו הרעה ומחשבתו אשר לא טובה, וישבו אל ה' וירחמהו.

השמיני, כדי שזכור יום הדין הגדול ונפחד ממנו, שנאמר (צפניה א', י"ד - ט"ז) קרוב יום ה' הגדול קרוב ומהר מאוד, קול יום ה' מר צורח שם גיבור, יום עברה היום ההוא יום צרה ומצוקה יום שואה ומשואה יום חושך ואפלה יום ענן וערפל, יום שופר ותרועה. ואמר על זה (שם ב', א') התקוששו וקושו, הגוי לא נכסף.

התשיעי - הגאולה, נתקע בשופר, כדי שנכסוף שיקבץ הקב"ה נדחי ישראל אשר הבטיחנו ע"י ישעיה הנביא ע"ה, שנאמר בו (ישעיה כ"ז, י"ג) והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדים בארץ אשור והנידחים בארץ מצרים והשתחוו לה' בהר הקודש בירושלים.

מאור ההלכה

מתוך 'קיצור הלכות ומנהגים - הלכות שבת' המצורף לספר שתילי זיתים הלכות שבת

רסח

ויכולו וברכה מעין שבע

א לאחר התפילה אומרים בעמידה [א] יום השישי ויכולו. והוא עדות ביצירת מעשה בראשית. ויחיד לא יאמרו. וכן המתפלל בציבור והאריך בתפילתו וכבר אמרו הציבור ויכולו, לא יאמר ויכולו לשם עדות אלא כקורא בתורה. ויכול לצרף עימו עוד אחד ולאמרו בשנים (ט"ז ושת"ז סקט"ז). והמיקל לאמרו ביחיד יש לו על מי לסמוך [ב]. ומי שרואה שהוא צריך למהר בתפילתו כדי לומר ויכולו עם הציבור, אם ע"ז תתמעט כוונתו בתפילה, פשיטא שלא ימהר, ויאמר אח"כ ויכולו עם חברו. ואם הציבור אומרים ויכולו אחר שאמר פסוק יהיו לרצון הראשון, לא יפסיק לאמרו עמהם, שהרי ויכולו אינו דבר שבקדושה שיהא מותר להפסיק שם. אבל אם כבר אמר פסוק יהיו לרצון השני, יכול לומר ויכולו עם הציבור (ענ"ח וז"ר שם):

ותחתון. לומר שהקב"ה ברא כולם. ובשם רבינו ירוחם כתב שיש חיזוק באמירת שלש פעמים, עיי"ש. וכן הוא ע"פ הסוד שיחיד ראשי לומר, וכמ"ש כה"ח אות לה. מיהו אין זה אלא לנוהגים לאומרה שלש פעמים. אבל למנהג הבלדי אין אמירת ויכולו בתפילה. וא"כ לא נשאר אלא הטעם של עדות, ועדות בשנים. ופוסקי זמנינו הביאו ראיה מדברי החזו"א. שדחה דברי הט"ז. והגדיל לומר דאדרבא טוב שלא להעמיד עדים כיון שנראה שמעמיד עדים על מעשה בראשית עיי"ש. ומ"מ בספר מעשה איש (ח"ד עמוד קכא) כתב בשם הגר"ח קנייבסקי שליט"א. שהחזו"א עצמו אמר לו שאם איחר לומר ויכולו עם הציבור, ינהג כמו כולם ויאמרו עם חברו. גם בספר ארחות רבינו ח"ד עמוד קסא כתב שאביו הגר"י קנייבסקי גיסו של חזו"א, נהג לבקש מאדם אחר שיצטרף עמו לאמירת ויכולו, עיי"ש. ומשמע שהחזו"א עצמו לא רצה להקל בזה, וחשש לדברי הט"ז. וכן ראוי לנהוג. גם הענ"ח (בספר כל כתבי הענ"ח עמוד כז) כתב בפשיטות שלא לומר ויכולו ביחידות, וחשש לדברי הט"ז היכא דאפשר, עיי"ש. ופשוט לדברי המיקל לאומרה ביחיד. אין צריך עמידה שהרי אינו מטעם עדות שהרי עדות בשנים. ולכן גם נשים יכולים לאומרה בבית אחר התפילה. אבל כבר כתבנו שהעיקר שיחיד לא אומרה:

[א] היינו לכתחילה אבל בדיעבד אם ישב יצא. וכן מבואר בשו"ע ריש סימן יז שעדים לכתחילה לעולם מיושב עיי"ש. ויש לעמוד ולא להישען. דאסור לסמוך עצמו לעמוד או לכותל דסמיכה אינה כעמידה. וראיתי בשו"ת רבבות אפרים ח"ד סימן צו אות פו. שהביא ראיה מדברי הרמ"א בחו"מ שם שכתב. וז"ל, ועמידה ע"י סמיכה מקרי שפיר עמידה לענין זה (ריב"ש). עכ"ל. ולמד דה"ה לאמירת יום השישי. ונעלם ממנו דברי המ"א סימן תכב סק"א שדחה דברי הרמ"א והעמיד דברי הריב"ש דקאי על הדיינים. ולא על עדים. וכן מבואר בשו"ע לקמן סימן תכב ס"ז שמצוות קריאת הלל בעמידה. ופירש השת"ז שם סק"ג. שהוא עדות ושבח למקום על נסיו ונפלאותיו שעשה לנו. ולכן אין לסמוך או לעמוד. דסמיכה אינה כעמידה. וציינו ראיה מלעיל ריש סימן רמא שהקורא בתורה שצריך לקרות מעומד ואפילו לסמוך אסור. מיהו שם הוא מטעם אימה. וכאן הוא מטעם עדות. וברור שזוהי גם כוונתם, ולא ציינו לסימן קמא אלא לומר שסמיכה הוי כשיביה:

[ב] עיין א"ר סק"י שכתב לאמרה ביחיד, שאמירתה אינו רק ענין לעדות, אלא יש ענין לאומרה שלש פעמים בתפילה. לאחר התפילה, ובקידוש. ע"פ המדרש שהאומר שלש פעמים ויכולו מתכפר. וכן נגד שלש עולמות, עולם עליון, ואמצעי,

המשך בעמוד 3